

Verksamhetsberättelse 2013 för Länsbarnombudsmannen

Innehåll:

1. Sammanfattning
 2. Bakgrund
 3. Redovisning verksamhet - avtal
 4. Redovisning verksamhet - handlingsplanen
 5. Redovisning ekonomi
- =====

1. Sammanfattning

Landstingets handlingsplan för barnets rättigheter (fotnot ¹⁾) antogs april 2013, men gäller i styrningen från och med 2014. Några av handlingsplanens aktiviteter har genomförts under 2013 och de redovisas här. Läns-BO har också i sitt avtal med landstinget (²) att bistå kommunerna i länet. Det arbetet utförs huvudsakligen av andra medarbetare på Barnombudsmannen i Uppsala. Även dessa aktiviteter redovisas här, för att verksamhetsberättelsen i strikt mening avser Läns-BO och inte handlingsplanen. Verksamhetsberättelsen har varit i Läns-BOs styrgrupp som anser att 2013 varit mycket framgångsrikt för handlingsplanen och funktionen Läns-BO.

2 Bakgrund

Under 2014 firar FN:s konvention för barnets rättigheter 25 år sedan den antogs i generalförsamlingen. Landstinget i Uppsala län antog år 2000 en policy för genomförande av barnets rättigheter, men den hade svårt att ta plats i styrning och verksamhet. Under 2012 skrevs avtal mellan landstinget och föreningen Barnombudsmannen i Uppsala (BOiU) om funktionen "Länsbarnombudsman" (Läns-BO). En politisk styrgrupp tillsattes för att följa och stödja arbete med genomförandet.

Våren 2013 kunde landstinget anta en ny policy och en tydlig handlingsplan för barnets rättigheter. Handlingsplanen beskriver mål och övergripande aktiviteter för alla verksamheter som finansieras av landstinget. I maj 2013 stod det klart att landstingets ledningskontor skulle väva in handlingsplanen i styrande dokument som vårdavtal, regelböcker och styrkort redan för verksamhetsår 2014. I och med detta ändrades Läns-BOs fokus från att utifrån avtalet vara allmänt stödjande till att enligt handlingsplanen

¹ Dnr CK 2012-0184 eller www.boiu.se/lbo

² Dnr HSS 2012-0070

förbereda verksamheter på genomförande. Detta ändrade fokus förankrades i styrgruppen.

Verksamhetsberättelsen du läser beskriver två delvis olika uppdrag:

- Det som utgår från avtalet, där också kommunerna i länet omfattas av tjänsterna.
- Det som utgår från handlingsplanen, där endast landstingsfinansierad verksamhet omfattas.

Under 2013 blev det allt tydligare att verksamheter i landstinget skulle behöva mycket stöd och råd i genomförandet av handlingsplanen. I styrgruppen kom vi då fram till att andra medarbetare på BOiU kunde ta över avtalets arbetsuppgifter gällande länets kommuner (inkl Uppsala) och det som ligger nära socialtjänstens område³. Läns-BO som person kunde då fokusera på landstinget och handlingsplanen. Tjänsten som Länsbarnombudsman har sedan november 2012 innehaft av Martin Price, som sedan 1998 arbetat på BOiU.

3 Redovisning verksamhet - avtal

Avtalet om funktionen Länsbarnombudsman innehåller tio uppdragspunkter. De fem första beskriver verksamhet, övriga beskriver former för samarbetet och funktionen. När Läns-BO tillträdde i november 2012 var inte handlingsplanen antagen och verksamheten planerades därför helt utifrån avtalet. Som beskrivits ovan ändrades förutsättningarna när det stod klart att handlingsplanen så starkt skulle integreras i landstingets styrning. Avtalets fem första punkter beskrivs här nedan, och den verksamhet om utgått från dem.

1 Läns-BO ska sprida kunskap och medvetenhet om barnkonventionen och landstingets policy om barnkonventionen.

grön

- Utbildningsplan för landstingets politiker och tjänstemän. Framtagen och förankrad i styrgruppen. Ska till landstingets ledningskontor våren 2014. Motsvarar aktivitet 2a i handlingsplanen.
- Barnets rättigheter på extern och intern webb i landstinget. Läns-BO har tillgång till intranät "Navet" och har diskussionsgrupp där. Nära samarbete med Barnsjukhusets Barnwebb. Samarbetar med huvudredaktör för landstingets Kvalitetshandbok kring barnrättsliga perspektiv på rutindokument för personal.
- Har föreslagit särskild sida på lul.se för de olika politiska styrdokument som gäller för mänskliga rättigheter, såsom likabehandling, mångfald, hjälpmedel och barnets rättigheter.
- Landstinget är en stor organisation och det är svårt att möta medarbetares kännedom om barnets rättigheter. Den stora "Medarbetarundersökningen" har frågor om Likabehandling, men inte om barnrätt. Kanske kan barnrätten ta plats i

³ Ex. föräldrastöd, barnskyddsrådet samt utbildning och barnrättsliga underlag i kommuner.

den planerade “mellanårsundersökningen”. Samarbete med HR-avdelningen. Under 2015 kanske också en utbildning på lärplattformen Pingpong.

2 Läns-BO ska sprida kunskap om verktyg/metoder och arbetssätt för att integrera barnperspektivet i landstingets och kommunernas verksamheter.

grön

- Läns-BO har en strategi där de förtroendevalda först behöver utbildas i att barnperspektivet behövs och hur det kan se ut i beslutsunderlag. Detta framgår också av handlingsplanen, aktivitet 2b.
- Praktisk planering för genomförande av handlingsplanen görs hos ledningar för förvaltningar och verksamheter allt efter efterfrågan och tid.
- Under 2014 behöver det tas fram former för rutiner och egenkontroll. Vissa mallar kan delas gemensamt i tex Kvalitetshandboken.
- Vissa medarbetare - barnrättspiloter - kan 2014 och framåt få särskild utbildning.
- Läns-BO ska fortsätta vara en resurs för verksamheter som prioriterar arbetet. Detta framgår också i instruktion för redovisning av styrkortet.

3 Läns-BO ska ge praktisk handledning, råd och stöd till landstinget och kommunerna i deras arbete med användandet av verktyg/metoder och arbetssätt.

gul

- För 2013 satte Läns-BO som mål att minst en barnkonsekvensanalys skulle ha genomförts i varje förvaltning respektive division på Akademiska. Ej genomfört, på grund av ändrat fokus till utbildning i och planering för handlingsplanen.
- Läns-BO har dock gjort flera barnrättsliga beslutsunderlag i landstinget. Utbildning och bidrag till beslutsunderlag i övriga länet har gjorts i Enköping och Östhammar och påbörjat i Knivsta.
- Övrigt samarbete utanför landstinget är utbildningar i Håbo, Tierp samt Svenska kyrkan och Upplands idrottsförbund. Tillsammans med Länsstyrelsen har också utbildningar gjorts för handläggande socialsekreterare och boendepersonal kring ensamkommande flyktingbarn.
- Statistik är ett viktigt underlag för kunskap om barn och unga. Landstinget har mycket liten kunskap om vad barnet som patient tycker om vården. Man har förlitat sig på Nationell Patientenkät där tyvärr endast ca 2% av enkäterna riktade till patienter under 18 år besvaras av patienten själv. R1stället domineras svaren av patientens vårdnadshavare. Här har Läns-BO bedrivit starkt påverkansarbete mot SKL och landstinget. I aktuell upphandling ställs andra och högre krav.
- Läns-BO har också ett skapat nätverk av medarbetare från Regionförbundet, Länsbarnhälsovården och Ledningskontoret i att ta fram form för lättillgänglig samlad statistik om barn. Arbetet är en direkt följd av mål nr 3 i handlingsplanen.

4 I uppdraget ingår att kontinuerligt sammankalla och samverka med ansvariga verksamheter riktade till barn och unga i landstinget.

grön

- Läns-BO är mycket efterfrågad. I verksamhetsplan för 2013 var målet för helåret minst 10 kvalificerade besök i verksamheter. Från och med april 2013 har den kvoten uppfyllts varje tvåveckors-period!
- Läns-BO har kunnat uppmärksamma ökat behov av samverkan kring några områden: stödinsatser för ensamkommande barn, kedjan av insatser för barn som misstänks ha utsatts för övergrepp, vår kunskapsbrist om vad yngre barn tycker om vården samt hemvisten för mobila sjukvårdsteamet på BUP.
- Andra områden där vi följt och påverkat är: samtalsgrupper för barn i sorg efter dödsfall av närstående, utbildningsmaterial för barn och unga utan talat språk, samt frågan om vissa övergångar från barn- till vuxensjukvård.
- Länet har nu också ett Barnskyddsråd där verksamhetschefen på BOiU Lisa Skiöld är ordförande, inom uppdraget för Läns-BO. Vi har där också lyft frågan om ett länsprogram för barnskydd vilket skulle kunna leda till bättre samverkan för barn som far illa och ökad benägenhet att anmäla oro om ett barn till socialtjänsten. Denna punkt är också mål nr 8 i handlingsplanen.
- Läns-BO är också enligt en punkt i avtalet landstingets representant i SKL:s nätverk för barnkonventionsarbete. Detta träffas två heldagar två gånger om året. Läns-BO sitter i nätverkets arbetsgrupp.

5 I uppdraget ingår att på förfrågan från landstinget utgöra remissinstans i frågor som rör barn och unga.

grön

- Ledningskontor, verksamheter på Akademiska och kollektivtrafiken har bett om synpunkter inför beslut. Ledningskontoret har också skickat Läns-BO ett par remisser. Läns-BO har också vid några tillfällen via skrivelse uppmärksammat landstinget på förhållanden som behöver mer barnrättsligt ljus.
- Remisser som landstinget skickar ut och besvarar bör ha barnrättsliga inslag. Det är en lika viktig uppgift för Läns-BO som att själv besvara remisser.

4 Redovisning verksamhet - handlingsplanen

Handlingsplanen för genomförande av barnets rättigheter antogs av landstingsfullmäktige 24 april 2013. Den har nio mål som vardera fått tids-satta aktiviteter. Följande avsåg 2013.

Mål 1, aktivitet 1, översyn styrande dokument.

grön

Rapporten gjord av Läns-BO. Visar på mycket låg synlighet för barnrätt och

“barnperspektiv” i förvaltningarnas och landstingets verksamhetsplaner och -rapporter för perioden 2009-2012. Sänds till Landstingsstyrelsen.

Mål 2a, samlad utbildningsplan.

gul

Att utbilda en stor organisation och hålla kunskapne levande kräver en plan. På vårdgivare finns krav att bygga in planer i sitt ledningssystem (SOSFS 2011:9). Där ska mål, medel och egenkontroll framgå. Läns-BO har gjort ett förslag till plan på landstingsnivå. Uppdraget att ta fram förslaget kommer från möte med ordförande i HSS samt med hälso- och sjukvårdsdirektören under hösten 2013. Planen omfattar både medarbetare och förtroendevalda. Utbildningsplanen bör slutberedas i landstinget och eventuellt antas av landstingsstyrelsen. Sänds till ledningskontoret.

Mål 2b, barnkonventionen i den allmänna utbildningen för politiker.

grön

Introduktionsutbildning för förtroendevalda ska innehålla inslag om barnets rättigheter. Nästa utbildning är efter valet 2014, men redan under vintern 2013/2014 har alla nämnder och styrelser (utom kulturnämnden) utbildats i barnrätt och barnkonsekvensanalys. Vinterns satsning är ovanligt ambitiös och ett tidigt genomförande av aktivitet 4a i handlingsplanen. Rapport sänds till Landstingsstyrelsen.

Mål 9a handlingsplan för kulturell delaktighet.

grön

Mål 9 skiljer sig från de andra genom att det endast gäller en förvaltning, Kultur i Länet. Handlingsplanen har upprättats på förvaltningen och förankrats i dess ledningsgrupp. Diarieförd där som KU2013-0123.

2014 års åtagande i handlingsplanen

obs

Fem av aktiviteterna i handlingsplanen ska genomföras under 2014. De ska redovisas senast i årsredovisningen. En av aktiviteterna pågår hela tiden och Läns-BO kommer att sammanställa och göra dokumentation för spridning. Aktivitet 7a handlar om att utveckla goda former för dialog på alla nivåer med barnet som brukare och anhörig. Två målgrupper för utvecklad dialog är särskilt intressanta:

- brukardialog i Folk tandvården med barn i åldern 3-5 på plattform typ Ipad.⁴
- barn och unga utan talat språk. Hur informerar vi dem, och hur kan de få uttrycka sig om beslut vi ska fatta om dem?

5 Redovisning ekonomi

⁴ Vi har här kontakt med Mälardalens Högskola.

2013 var första budgetåret för Läns-BO-uppdraget. Budgetposten Verksamhet har inte använts nämnvärt under 2013. Flera samarbeten och egna produktioner planeras för 2014. Det handlar både om utbildning, informationsspridning och stöd till goda exempel inom handlingsplanens område. Lönekostnaderna i budget för 2014 har ökat för att mer av Läns-BOs uppdrag utförs av medarbetare på BOiU, enligt kapitel 1 ovan.

	2013 budget	2013 intäkt	2013 utfall	2014 budget	2014 intäkt
Bidrag från Landstinget i Uppsala län		1 044 480			1 073 725
Lönekostnader Läns-BO och övriga berörda på BOiU	740 000		729 759	930 000	
Övriga personalkostnader	25 000		2 134	10 000	
Utbildning, handledning	10 000		10 337	22 000	
Hyra och andra lokalkostnader	60 000		63 140	66 000	
Telefon, mobil och fast	10 000		10 558	11 000	
Datorer och internet	10 000		5 860	7 000	
Resor	5 000		4 546	17 000	
Kontorsmaterial, tidningar, facklitteratur	5 000		4 143	7 000	
Verksamhet, information, stöd till pilotverksamhet och möten.	150 000		5 297	180 000	
Styrgrupp	5 000		4 656	5 000	
TOTALT:	1 020 000	1 044 480	840 430	1 254 000	1 253 725*

* inkl 180 000 överskott från 2013